

CHTĚLA JSEM BÝT JAKO TA VLAŽKA ŠILDEROVÁ

Ve čtvrtek večer obsadily jeviště Tylova divadla čarodějnice z Toušně. Do kabátu té nejdrsnější z nich se oblékla Jana Hadrboľcová. Hned po představení jsem si řekl, proč neudělat rozhovor s někým jiným. Proč by měli být na paškále pořád jenom režiséři? Jako vhodná osoba mi přišla právě již zmíněná herečka. Když mi hned na začátku odpověděla, že se jako čarodějnice už narodila, pochopil jsem, že má volba byla správná.

Jak se stalo, že jste se stala čarodějnici?

Už jsem se tak narodila (smích). Hledali jsme scénář, kde by pro nás bylo co nejvíce rolí a našli ten o čarodějnicích. Je nás pět ženských a dva chlapi a takhle to vyšlo. Už jsme nechtěly být princezny.

To je lepší hrát čarodějnici než princeznu?

To stoprocentně. Užívám si to.

Jak k tomu přijde, že se člověk stane divadelním ochotníkem?

U mě to bylo tak: V Toušeni fungoval řadu let divadelní soubor. Chodila jsem se dívat na představení a říkala jsem si: Já bych chtěla být jako ta Vladka Šilderová! Ta je tak skvělá. Jelikož bydlím dva baráky od sokolovny, kde se hrálo, tak za mnou jednoho dne přišli, jestli nechci hrát. Tuším, že vílu nebo něco podobného. Takže jsem nakonec byla jako Vladka Šilderová. U nás je málo lidí, takže se chytal každý, kdo mohl a já jsem zůstala.

Neříkáte si někdy, že by bylo lepší sedět po večerech doma u televize a louskat buráky?

Určitě by to bylo lepší (smích). Taky přece sedím u televize a louskám buráky, jenom je to po zkouš-

kách a představeních.

Divadlo zabírá spoustu volného času...

Zaplať Pán Bůh. To je prostě pohoda. Mám sice ráda volno, ale divadlo je pro mě prostě součást právě toho volna. Obrovský relax. Někdy je to sice záhul, ale je to úplně jiný svět.

Jana Hadrboľcová

Většina ochotníků chtěla někdy dělat divadlo profesionálně. Co vy?

Jasně. Zkoušela jsem DAMU a podobné věci. Dostala jsem se dokonce do druhého kola a asi z dvaceti li-

dí si mě už nevybrali. Pak už jsem to nezkoušela. Teď dělám mimo jiné redaktorku a jsem spokojená.

Redaktorku? Kde?

Dělám sama na sebe. Jsem podnikatelka, která dělá pro NOVO a vedle toho ještě dělám svoje reportáže. Jsou dost specifické. Kdo by chtěl, může si je nalézt na internetové televizi.

Udělejte si reklamu...

Fajn. Reportáže jsou na internetové televizi www.stream.cz. Jde o seriál „Jak se co dělá“. Já, jako Jana Bridget Hadrboľcová zjišťuji původ některých věcí. Máme tam třeba výrobu kondomů, sirky, podprsenky a vlastně samé zajímavé věci. Vlastně to také souvisí s divadlem, protože si v těchto reportážích i hraji. Vlastně se dá říct, že nebyť divadla, nemám práci.

Do divadla tedy chodíte trénovat?

Do divadla se chodím spíš vyblbnout. Z divadla však čerpám lidi, takže polovina souboru už hrála v mých reportážích. Je to výborné. Čím jsme vyhranější, tím jsou ty reportáže lepší.

Otázka z místního soudku. Jak se vám líbí na Popelce?

Hned jak jsme přijeli, poznali jsme, že je tu hrozně dobrá atmosféra. Jsou tu příjemní a milí lidé a hlavně tady máte výborné publikum. Je vychované k divadlu, lidé se smějí, reagují, prostě – skvěle se tady hrálo.

Jan Švácha

AŽ JSI MALÝ NEBO VELKÝ, MUSÍŠ JEDNAT, NE CHYTAT LELKY!!!

Brněnské Divadlo Dráček, fungující při Univerzitě obrany, přijelo na rakovnickou Popelku s představením Čert a Káča. Soubor si jako předlohu zvolil klasickou a všem známou pohádku o prostořeké Káče, která se za každou cenu chce vdávat a nemůže najít ženicha. Jedna ze členek souboru – Zina Hošková – se chopila pera (potažmo klávesnice) a zdramatizovala pohádku pro potřeby souboru. Jako autorský počín jest to větší chvályhodnou stejně tak jako to, že takto vzniklý text zásadně neodbočuje od syžetu pohádky a rámcově ji odvypráví. Autorka dodává do textu další téma, které v původní představě nenajdeme, a tím je hlavní postava čerta Kleofáše (v podání Květy Cebákové), který je malý a nešikovný, za což je v pekle, dalo by se říci, diskriminován od starších a větších čertů. „Morálním“ posláním této hry (stále se bavíme o její textové podobě) je pak to, že i takový čert může mít své zásluhy a je tak plnohodnotným členem společenství, ve kterém žije – bez ohledu na svůj vzrůst. K tomuto tématu a jeho inscenačnímu naplnění se ještě vrátím v následujících řádcích. K textu si však dovoluji zmínit ještě jeden jeho prvek a tím je místy násilná a ve své podstatě zbytečná aktualizace skrze moderní prvky – např. sprej proti blechám a Sidel na leštění peklých kotlů. Těmito „detaily“ se text nikterak nepovyšuje a stávají se tak spíše zavádějícími v jeho časovém a stylovém zařazení.

Soubor se v inscenování vydal cestou iluzivního divadla, která je jistě v případě této klasické pohádky správným směrem. Jak již bylo vyřčeno na včerejších rozborových seminářích, dětský divák po této „iluzivnosti“ lační a ve chvíli, kdy je konfrontován s jejím opakem, tak ztrácí zájem o předváděné. Tato iluzivnost je u brněnské inscenace podpořena zejména nápaditou oboustrannou scénografií, která až připomíná Ladovy naivní ilustrace k pohádkám, a barevnými realisticko – historickými kostýmy. Pokud jsme u kostýmů, za zmínku jistě také stojí nenásilná stylizace v kostýmech čertů, která byla publikem velmi pozitivně kvitována.

Nyní se však dostáváme ke kamenu úrazu celé inscenace a tím jsou dramatické situace a tím jsou jevištní realizace. U některých textů se stává, že dramatická situace není autorem či dramatižátorem zaznamenána v textu samotném a tudíž není podklad pro jevištní jednání, což je i případem textu Čert a Káča. Pak musí nastoupit režisér s jasnou koncepcí a dramatické situace vybudovat, a to i v konkrétní rovině jednot-

livých situací, i v obecné rovině dramatické situace textu. To se bohužel u brněnské inscenace nedaří a dochází tak k nejasnostem ve čtení inscenace a její výpovědní hodnoty. Jedním příkladem z mnoha budiž

např. dramatická situace hlavní hrdinky – Káča se chce vdávat a nenachází vhodného ženicha, jediný, kdo by o ní stál je ovčák Jíra, ale ten jí odmítá kvůli její prostořekosti

– Káčino zoufalství se stupňuje a tak se ocitá v situaci, která je pro ni „nesnesitelná“ a tudíž jí nutí jednat – doposavad teorie, která se však na jevišti nerealizuje a tudíž sledujeme Káču, která je od začátku do konce ve stejné situaci a nejedná a tudíž nevíme, o co jí jde a čeho chce dosáhnout. Stejně tak se tento problém objevuje i v již zmíněném dodaném tématu čerta Kleofáše – ten je postaven jako nešikovný a ostatními čerty nepřijímaný a proto se snaží udělat něco, co ho v jejich očích povýší – to jest ono zmíněné „nesnesitelné“, co ho nutí jednat, ale v závěrečné fázi nic neudělá, protože Jíra zjevně o Káču stojí a proto není nutné ho přemlouvat, aby si jí vzal a pana Správce, kterého má odnést do pekla, nakonec také polapí za výrazné pomoci Káči a Jíry, takže opět nic neudělá – tj. nejedná. Tento problém absence dramatických situací se pak odráží i v rovině konkrétní – herci nemají pojmenované jednotlivé situace – odkud a

kam směřují a čeho mají v jednotlivých situacích dosáhnout, a proto se uchylují k nešťastné a nekonkrétní „posunčině“ a jediné, co hrají jsou popisy chvilových pocitů. Kdo si s touto bezradností nejvíce ví rady je pak představitelka Káči Martina Svobodníková, která se nejvíce blíží našemu volání po naplněných situacích textu a průběžně jedná podle jednotlivých mikrosituací, bohužel už pak bez pomoci režie nestačí na uchopení komplexní a již zmíněné situace Káči.

I přes tento poměrně zásadní problém inscenace si trůfám říci, že kromě této „nešikovnosti“ ve stavění situací má soubor v mnoha prvcích inscenace dobře nakročeno (např. výtvarno) a prokazuje tak, že má intuitivní cit pro tento žánr a proto nezbyvá, než mu popřát mnoho úspěchů a zkušeností, které jim dopomůžou v odstraňování zmíněných nedostatků.

Martin Vokoun

Heršvec – ta Evelínka, to je žínka!

Divadelní soubor Tábor přivezl Nepilovu Polní žínku Evelínku. Odvážná volba se v tomto případě vyplatila. A to především díky lehké ironii, která je k Nepilově poetice v kontrastu. Režisér Konrád sice na semináři prozradil, že ji v tomto díle cítí odjakživa, je to však nepochybně právě tento svár, jenž dává inscenaci život.

Na jedné straně se tak můžeme kochat zlehčujícími vtípky vypravěče (o výsměchu přitom nemůže být řeč), ani na moment však nepřijdeme o autorovo kouzelné a nezaměnitelné vyprávění osudu Francínka a Evelínky. Naopak. Jejich příběh je tím paradoxně posílen, podtržen.

Přesto lze pojmenovat dva momenty, které diváky spíše mátlý.

Tím prvním je rámeček. Ještě před začátkem totiž vidíme oba hlavní protagonisty (Tomáše a Katku) v jakési minimalistické hádce. Během představení pak tu či onde se oslovují civilními jmény. A na závěr odcházejí ruku v ruce mezi diváky. Proč to? Vždyť jejich vzájemné jiskření se k nám formou „autentické stylizace“ tak jako tak dostává, o to lépe, že nepojmenované. Kromě zmí-

něných momentů se pak s tímto motivem navíc vůbec dále nepracuje. Režisér ani he-

osobní vztah promítá do hraní postav. Celý vtip se proto jeví jako vysloveně nadbytečný.

Druhým matoucím momentem jsou loutky, respektive manekýny. Problém přitom není v tom, zda mají či nemají namalované obličeje, jako spíše proč tam vlastně jsou. Jednu chvíli se totiž jeví, že umožňují dělit přímou a nepřímou řeč. Jindy se zas zřetelně hraje s efektem schovat se za loutku v momentu, kdy mám někomu něco říci přímo do očí a stydím se. V obou případech však mate nedůslednost naplnění takového záměru a divák tak logicky dochází k

rec nám v tomto smyslu žádným způsobem nepomáhá pochopit, kdy jde o Tomáše a kdy o Francínka. Bez toho však nemůžeme ani náhodou pracovat s momenty, kdy se jejich

otázce: co by se stalo, kdyby tam ty loutky nebyly? Nutno podotknout, že porotci se tentokrát shodli: Nic.

Zatímco převtělování vypravěče pomocí prosté a náznakové výměny pokrývek hlavy je vysloveně zdařilé, loutka jakožto znak, který sám o sobě nese jistý význam, spíše provokuje. Použití manekýny by se dalo chápat ještě u postavy Evelínky, která si jakoby říká o formu mimo čas a prostor, ale i zde tušíme, že živé provedení dostičkuje. Zvlášť v případě pojetí Katky Janáčkové, která sice narozdíl od Tomáše Vávry nenabízí tak velkou plasticitu výrazu, nicméně nikdy nepřekročí míru stylizace a nejen díky svým očím tak působí jako pravá víla. A že nemá vlasy jako len, Nepilem předepsané? Co na tom? Vždyť pan režisér také není typická světlovláskla...

Přes to všechno vyznívá tato inscenace velmi pozitivně. Jarmarečnická a nápaditá scéna, herecké výkony v čele s Josefem Konrádem, suverénní předloha a jemně ironické zpracování činí z tohoto představení dokonce vrchol dosavadní přehlídky.

Petr Michálek

Co dalo Matěje a čarodějnici dohromady?

Víme, či tušíme již dlouho, že stav původní české dramatické spisby pro děti je nevalný. Neradostným způsobem to potvrdil i DS při TJ Sokol Lázně Toušeň, který přivezl na Popelku (v – zřejmě – české premiéře uvedenou) původní novinku autorů Heleny Němcové a Václava Vedrala Matěj a čarodějnice. Přestože se totiž tato hra v rámci soutěže původních textů orientovaných k dětskému divákovi Ofiřky pro Popelku (kterou pravidelně vyhlašuje NIPOS – ARTAMA) umístila velice solidně a byla i následkem toho otištěna v prestižním časopise Amatérská scéna, jedná se i tak o předlohu s mnoha nesnadno odstranitelnými problémy.

tohoto textu snadnou výchozí pozici.

Režijní řešení toušeňských si je toho vědomo a problematický text se snaží dosytit a rozkošatit (a jeho nedomyšlenost tím pozakrýt) bohatým množstvím gagů, vtípků, fórů a figlů, jimiž text utěšeně nakyne jako vánočkové těsto. Bez ohledu na jejich vtipnost či nevtipnost jsou to ovšem většinou gagy pouze ilustrující dané prostředí, nerozvíjející vztahy či

témata postav. Ve směru vývoje ústřední hrdinky je dokonce toto vršení komických akcí kontraproduktivní. Je-li Kačizna groteskní figurka, zajímavější se pouze o to, kde usnout, odkud se může vzít její psychický předpoklad k tomu, aby zatoužila po práci, po převýchově, po světě lidí? Nesporné komediální invenci tak chybí ze strany tvůrců utřídující hierarchizace.

Toto komediální rozžití se ovšem týká pouze té „temné“, čarodějkami opouštěné strany pohádkového světa. Za ní sídlí světlý, vymyšlený a naprosto nudný biedermajerovský svět kladných hodnot, úhledných pytlíčků na stěnách a vzorné naklizenosti. Odcházejí-li čarodějnice (velice zjednodušeně řečeno) k něčemu kladnějšímu a smysluplnějšímu, odcházejí tím zároveň (z pohledu dětského diváka!) ze zábavy do nudy. A že to z inscenace toušeňských vypadá, jako že už (nebo se mýlím?) neumíme udělat dobro na jevišti pro děti zajímavé, zábavné a přitažlivé, že je jako by odsouzeno k tomu být nevzrušivým a nezajímavým, to je jednomu nejvíc líto.

Jan Šotkovský

Hlavním je zřejmě disproporční vztah mezi první polovinou (neúměrně rozvěklá expozice, v níž se de facto jen exponují dějová prostředí čarodějné školy a kovářny) a druhou (velice zhuštěný samotný děj, v němž psychická proměna, „socializace“ čarodějky Kačizny – která by měla být centrálním tématem – proběhne zkratkovitým, často pouze naznačeným a jen ve slovech předváděným způsobem). Připočteme-li k tomu několik nemotivovaných zvratů k závěru (náhlé vzplanutí Matěje ke Kačizně, prudký obrat do té doby své začky deptající Hudrmanice, která se bez jakékoli motivace náhle rozhodne čarodějnou školu zrušit) a jednostranné postavy kováře a Matěje, kteří jsou bezvýhradně kladnými alfa samci bez jediné stinnější stránky, nemá režie

Když se procházíte po divadle, jistě potkáváte spoustu zajímavých lidí, kteří vždy mají co říct. Ale dokáží si poradit i s malým úkolem lehce literárního charakteru? Je tu další soutěž! Najde se rafinovaný pisatel, který zvládne napojit nebo snad dokončit Příběh o Dušanovi? Pište a ničeho se nebojte! Fantazii se přece meze nekladou. Nejlepší otiskneme a po zásluze odměníme. Jak jinak – panákem dle vlastního výběru. Takže, šup pro propisku, papír a naše schránka je na rohu ulice :-)

Divadelní den „D“

Dýchavičný Dušan dobíhá do divadla. Dopije dávku džinu. Dýchá. Drží dveře dámě. Dáma děkuje dlouhým dotekem. Dušan dojde dovnitř, dosedá, dychtivě dočítá divadelní dokument. Divadlo duní davem. Dusot dětských dupáček dupe do diváckých dialogů...

-S_o-

PROGRAM:

PÁTEK 9. LISTOPADU 2007

10.00–11.05 hodin

Astrid Lindgrenová, Karel Hoffmann

PIPI DLOUHÁ PUNČOCHA

Divadlo Malá scéna Zlín

14.00–15.00 hodin – jeviště TD

Magdaléna Hniličková na motivy

Jana Vladislava a Pavla Šruta

NA CESTĚ

Studio Divadla Dagmar Karlovy Vary

Inspirativní představení

19.00–20.20 hodin

Jules Verne, David Smečka

DVACET TISÍC MIL POD MOŘEM

Divadlo Polárka Brno

Divadelník divný brouk

ANKETA

Co ho baví na exhibování před kulturními diváky? Proč bere do úst slova cizích a předává je jiným? Proč herci raději nesbírají známky? Proč raději nepreparují brouky? Proč třeba nefotí hanbaté obrázky? Na to všechno jsem se ptal lehce zaskočených lidí a musím říci, že minimálně 80% dotazovaných začalo svoji odpověď desetivteřinovým mlkem... Ale přesto se trocha té poesie dostala i na povrch a odpověď nakonec lehce vklouzla do diktafonu.

***Proč hraješ divadlo?**

Já sbírám i známky!

Já nehraju divadlo – teda akorát doma na manželku.

Tomáš Krtička,
Hradec Králové

***Proč místo hraní divadla nesbíráš známky?**

Lenka Novotná, Kladno

***Proč je podle tebe lepší divadlo než filatelie?**

Je to zábavnější a naučím se tam víc věcí a je to taky takovej jako že relax. No a známky si schovávám a pak prodávám.

Tomáš Koňák, Rakovník

***Proč hraješ divadlo a nefotíš radši nahé fotky?**

Vzhledem k tomu, že dělám obojí, můžu akorát říct, co dělám radši. Divadlo mě naplňuje víc, zatímco fotky dělám pro prachy.

Vítězslav Lužný, Prostějov

***Proč nepreparuješ radši brouky místo hraní divadla?**

Jakože fakt brouka? To jako regulérního brouka? To bych neuměl. Já se už od malička jako dost předvádím. A před lidma je to ještě lepší. A hlavně divadlo je

víc jako s lidma, né?

Martin Didoch, Prostějov

Tak, četli jste. Je to jednoznačné, leč stále zahaleno pod závojem noci. A už jste se zamysleli vy, proč hrajete divadlo? Proč netoužíte po modrém Mauritiu? Nechcete být radši plakátem na záchodě svých přátel? A nechcete spíše brouka - smutně na vás kouká a brouká na něm louka?

-S_o-

Zítřka bude ohňostroj!!!

Popelka oči Pavla Purkrábka

